

FILOZÓFIATÖRTÉNET II.

(4. évf. 2. félév)

Vizsgakövetelmény:

Az írásbeli vizsga két részből áll.

Az első részben a hallgató a filozófia történetében való jártasságáról ad számot tesztszerű kérdések formájában. A lehetséges vizsgakérdéseket lásd alább. Ezeket a félév során önállóan kell kidolgozni.

A lehetséges vizsgakérdéseket az alábbi tankönyv alapján ajánlott kidolgozni:

Tonhaizer Tibor: *Filozófiatörténet*. Főiskolai jegyzet. Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Budapest.

A vizsga második részében a hallgatónak az előadások alkalmával közösen feldolgozott szövegekre vonatkozó két esszékérdés közül kell egyet választania és kifejtenie, melynek során számot ad arról, mennyiben sikerült elsajátítania a filozófiai szövegek elemzésének készségét.

Lehetséges vizsgakérdések:

1. Milyen jelentéseket különböztet meg Spinoza a Szentírás vonatkozásában? (2p)
2. Ismertesse röviden Spinoza istenképét! (3p)
3. Foglalja össze Leibniz monászelméletét! (7p)
4. Hány és milyen szubsztanciákat tételeztek az alábbi gondolkodók? (6p)
 - Descartes
 - Spinoza
 - Leibniz
5. Hogyan vélekedik Pascal az emberi tudásról? (3p)
6. Hogyan érvel Pascal Isten létének bizonyítása ellen? (3p)
7. Honnan származik Locke szerint a megismerés? (1p)
8. Foglalja össze, hogyan vélekedik Locke az államhatalom különböző vallási felekezetekhez való viszonyáról! (4p)
9. Hogyan vélekedik Berkeley az emberi megértésről? (2p)
10. Miben látja Hume az erkölcsiség abszolút forrását? (1p)
11. Mi a deizmus? (2p)
12. Soroljon fel a francia felvilágosodás legkiemelkedőbb képviselői közül legalább ötöt! (5p)
13. Jellemezze röviden Voltaire vallását! (5p)
14. Ismertesse Rousseau felfogását az egyén és a közakarat viszonyáról! (2p)
15. Mi jellemzi a kanti a priori ismereteket? (3p)
16. Mi jellemzi a kanti a posteriori ismereteket? (3p)
17. Határozza meg az alábbi kanti fogalmakat! (1-1p)
 - maxima
 - hipotetikus imperatívusz
 - kategorikus imperatívusz
18. Hogyan vélekedett Kant a 'jó' fogalmáról? (2p)
19. Foglalja össze Kant vallás-, illetve egyházkritikáját! (5p)
20. Soroljon fel legalább három gondolkodót, akik a romantikus mozgalom képviselői voltak! (3p)
21. Nevezze meg a három legnagyobb német idealista gondolkodót! (3p)

22. Fejtse ki röviden a hegeli dialektika fogalmát! (4p)
23. Mi a pozitivizmus, mint szellemi irányzat alapelve? (3p)
24. Mely gondolkodókat tekinthetjük Marx és Engels eszmei előfutárainak? (2p)
25. Hogyan vélekedik Marx a vallásról? (4p)
26. Mi jelenti Schopenhauer számára az abszolútumot? (2p)
27. Hogyan vélekedik Schopenhauer a buddhizmusról? (3p)
28. Mire utal az *életfilozófiák* megnevezés? Soroljon fel három olyan gondolkodót, aki ennek az irányzatnak a képviselői voltak! (6p)
29. Jellemezze Nietzsche felsőbbrendű ember (Übermensch) fogalmát! (5p)
30. Nevezzen meg legalább három ún. egzisztencialista gondolkodót! (3p)
31. Kitől származik az alábbi idézet? (1-1p)
 - a) „E végtelen térségek örök hallgatása rettegéssel tölt el.”
 - b) „Hozzád fellebbezek, Uram!”
 - c) „Ha Isten nem létezne, ki kellene találni, ám az egész természet azt kiáltja felénk, hogy létezik.”
 - d) „Kedélyemet két dolog tölti el egyre újabb és fokozódó csodálattal s tisztelettel...: a csillagos ég fölöttem és az erkölcsi törvény bennem...”
 - e) „A természet eredetileg szellem, a reális és az ideális a legmélyebben azonos egymással.”
 - f) „... az ész uralkodik a világon, tehát a világtörténetben is ésszerűen mennek végbe a dolgok.” A világtörténet „az ész képe és tette.”
 - g) „A vallás a nép ópiuma.”
 - h) „A keresztre feszített Isten az élet megátkozása – jeladás, hogy megváltjuk magunkat tőle.”
 - i) „Már csak egy Isten menthet meg minket.”

A vizsga második részét egy esszékérdés képezi, amely az előadások során feldolgozott szövegekre vonatkozik:

1. Pascal: Gondolatok
(A fő szempontok: a pascali szórakozás-fogalom és a fogadás-érv.)
2. Kant: Az erkölcsök metafizikájának alapvetése
(A fő szempontok: a metafizikai alapvetés kanti igénye, a kategorikus imperatívusz.)
3. Nietzsche: Adalék a morál geneológiájához
(A fő szempontok: a Nietzsche által azonosított etikai ideálok és a keresztény morál Nietzsche szerinti eredete.)

Az esszékérdés értékelésének szempontjai:

- Összefüggő, esszé jellegű válasz (nem vázlatpontok felsorolása!)
- Logikus gondolatmenet
- Lényegi pontok kiemelése
- A szöveg egyéni feldolgozásának és végiggondolásának tükröződése

A kollokvium két részének aránya:

- Tesztszerű kérdések: 60 %
- Esszékérdés: 40 %

A kollokvium értékelése:

Kb.	0 – 59 %	elégtelen (1)
	60-69 %	elégséges (2)
	70-79 %	közepes (3)
	80-89 %	jó (4)
	90-100 %	jeles (5)